

KI-notat nr.: 99/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Saksenvik kraft AS/Valken kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Saltdal	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	for Sign.: Gry Bør
Saksbehandler:	Vegard Hotvedt Strømsvåg	Sign.: Vegard Strømsvåg
Dato:	17 DES 2010	
Vår ref.:	NVE 200708223-21	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Valken kraftverk i Saltdal kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon.....	2
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene.....	14
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	18
NVEs vurdering.....	23
NVEs konklusjon.....	30

Sammendrag

Saksenvik kraft AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Valken kraftverk i Saltdal kommune i Nordland fylke. Det søkes også om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 59,2 km². Middelvannføringen er beregnet til 3,1 m³/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,077 m³/s. 5-persentiler for sommer- og vintervannføring er estimert til henholdsvis 0,67 m³/s og 0,059 m³/s. Det søkes om drift med slipp av minstevannføring på 200 l/s i perioden 15. juni til 15. september og drift uten slipp av minstevannføring resten av året. Kraftverket vil ha en slukeevne på 5,3 m³/s som tilsvarer 171 % av middelvannføringen. Planlagt installert effekt er på 9,9 MW. Kraftverket vil utnytte et fall på 210 m, mellom inntak på kote 330 og avløp på kote 120, og vil gi en midlere årlig produksjon på ca. 29 GWh. Planene omfatter etablering av inntak, tunnel (1500 m), kraftstasjon, ny vei (100 m), oppgradering av eksisterende vei (1800 m) og jordkabel (1800 m) langs adkomstveien frem til eksisterende 22 kV linje.

Saltdal kommune, Nordland fylkeskommune, Reindriftsforvaltningen Nordland og Oddvar og Kirstin Johansen mener at det kan gis konsesjon under visse forutsetninger. Fylkesmannen i Nordland anbefaler at det ikke gis konsesjon. Argumentene mot en utbygging er hovedsakelig knyttet til negative konsekvenser for biologisk mangfold, landskap og friluftsliv, samt reduksjon av inngrepsfrie områder.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt produksjon av fornybar energi og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskaping. NVE vurderer samlet sett at en utbygging av Valken kraftverk vil ha akseptable miljømessige konsekvenser. Ved en utbygging med nærmere fastsatte avbøtende tiltak, herunder slipp av minstevannføring, mener NVE at virkningene for biologisk mangfold, landskap og øvrige allmenne interesser vil være akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Saksenvik Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Valken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Saksenvik kraft AS, datert 11.1.2010:

"Saksenvik Kraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Saksenvikelva i Saltdal kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:*

- Å bygge Valken kraftverk, som beskrevet i vedlagte søknad.*

2. *Etter energiloven om tillatelse til:*

- Bygging og drift av Valken kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Utbygger er i dialog med områdekonsesjonær, Dragefossen kraftanlegg, angående linjetilknytning, og det foreligger to konkrete alternativer for dette. Sannsynligvis vil Valken kraftverk bli driftet i medhold av områdekonsesjonærens nettkonsesjon."

Hoveddataene for det planlagte kraftverket er som følger:

"...

TILSIG		Alt. 1
Nedbørfelt	km ²	59,2
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	97,8
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	45
Middelvannføring	m ³ /s	3,1
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,077
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,67
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,059

KRAFTVERK

Inntak	moh.	330
Avløp	moh.	120
Lengde på berørt elvestrekning	km	2,3
Brutto fallhøyde	m	210
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,478
Slukeevne, maks	m ³ /s	5,3
Slukeevne, min	m ³ /s	0,8
Tilløpsrør, diameter	mm	1,5
Tunnel, tverrsnitt	m ²	20
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	180/1500
Installert effekt, maks	MW	9,9
Brukstid	timer	3034

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	-
LRV	moh.	-

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	24
Produksjon, årlig middel	GWh	29

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	99,6
Utbyggingspris	kr/kWh	3,43

Valken kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	10,6
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	10,6
Omsetning	kV/kV	6,6

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	1800
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

”

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Saltdal kommune har i Formannskapet den 14.4.2010 vedtatt følgende:

"...

Saltdal kommune anbefaler at det gis tillatelse til bygging av Valken kraftverk etter de planer som er utarbeidet av Norconsult as (vannvei etter hovedalternativ og kraftstasjon alt 2).

NVE bes vurdere å gi føringer/vilkår for deponering av fjellmasser, herunder avdekning av deponiområdet (for gjenbruk), utforming og avslutning av deponiet. Videre at det settes krav om "pussing" og etablering av vegetasjon etter de terrenginngrep som følger av utbyggingen. Om nødvendig bør det kreves egen plan for dette som skal godkjennes av NVE.

Saltdal kommune anbefaler at det for anleggsperioden settes vilkår i tillatelsen som hindrer tilslamming av Saksenvikelva i perioden september til november, og at vegetasjonen langs elvekanten røres minst mulig.

Saltdal kommune forutsetter også at det settes krav til utslipp av vann fra tunneldriften, avfallshåndtering og opprydding under og etter anleggsarbeidene, og at lagring, bruk og håndtering av kjemikalier, olje og oljeholdige produkter forgår på en forsvarlig måte.

I forbindelse med valg av veialternativer bes utbygger ha fokus på rasfarlige områder."

Vi referer videre fra saksutredningen:

"...

Tidligere behandlinger i kommunen

Kommunestyret fattet følgende uttalelse til samlet plan for Saksenvikelva (2001):

"Saltdal kommune viser til at de positive effekter ved en kraftutbygging i området vesentlig overskrider de negative effekter. Saltdal kommune viser for øvrig til det pågående arbeid med å utarbeide en bruks- og verneplan for området Junkerdal/Balvatn. Det angitte området for kraftutbygging i tilknytning til Saksenvikvassdraget er naturmessig og samfunnsøkonomisk godt tilpasset næringsmessig bruk."

Kommunestyret fattet videre følgende uttalelse til søknad om konsesjon for Saksenvik kraftverk (2004):

"Saltdal kommune har følgende merknader til utbygging av Saksenvik kraftverk i Saksenvikdalen, og til trasevalg fra kraftstasjon til høyspentnettet.

Saltdal kommune er positiv til utbygging av micro, mini og småkraftverk, kfr. kommuneplanen.

Tiltakshaver må sikre at skogsbilveien til Saksenvikdalen opprettholdes.

Tiltakshaver må sikre ny drikkevannskilde dersom eksisterende kilde til Saksenvik Østre skulle bli forringet eller bortfalle i forbindelse med utbyggingen."

Vurdering

Når det gjelder virkning av bygging av Valken kraftverk konkluderer Rådgivende Biologer AS følgende:

- *Middels verdi og liten negativ virkning gir liten negativ konsekvens for biologisk mangfold.*

- *Middels verdi og liten til middels negativ virkning gir liten negativ konsekvens for flora og fauna.*
- *Liten verdi og liten negativ virkning gir liten negativ konsekvens for fisk- og ferskvannsbiologi*
- *Tiltaket vil føre til bortfall av inngrepsfrie områder på totalt 2,9 km². Virkningen vurderes som liten til middels negativt. Det bør tas i betraktning at tiltaket vil være lite synlig, og regionen som helhet har nokså store arealer av inngrepsfrie områder.*

Det er vurdert to alternative utbygginger av prosjektet, ett med vannvei hovedsaklig i fjell, og ett med vannvei noe i fjell og ellers i rør lagt i grøft, og alternative stasjonsløsninger på kote 120 og 132. Hovedalternativet (valgt alternativ) er med vannvei hovedsaklig i fjell og kraftstasjon på kote 120.

Tunneldriften vil generere ca. 60 000 m³ sprengstein. Noe er tenkt brukt til opprusting av atkomstvegen til påhugget, noe til andre prosjekter i området (om mulig), mens resten skal legges i deponi på motsatt side av Saksenvikelva for tunnelpåhugget. Deponiet antas å få en mektighet på 5-6 m over et område på 10-12 da. Deponiet kan bli svært dominerende i landskapsbildet. NVE bør derfor vurdere om det skal gis føringer for hvordan deponiet skal arronderes og avsluttes, herunder om det bør påføres vekstmasse for hurtig naturlig gjengroing.

I og med at kommunestyret tidligere har uttalt seg til både samlet plan og til Saksenvik kraftverk, og vedtatt kommuneplanen, anses det ikke nødvendig med behandling av uttalelsen i kommunestyret."

Saltdal kommune uttaler i brev av 25.1.2010:

"...

Saltdal kommune viser til høring utbygging av Valken kraftverk Saltdal. Saltdal kommune viser til vedtak i Saltdal kommunestyre 12.9.2001. Området er i samsvar med kommuneplanens arealplan. I forbindelse med behandling av hele vassstrengen har Saltdal kommune ingen ytterligere opplysninger omkring natur, miljø og friluftsinnteresser."

Fylkesmannen i Nordland uttaler i brev av 23.4.2010

"...

Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

I Nordland kommer det fortløpende inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse kraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert bidra til å redusere en betydelig del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Nordland fylkeskommune har igangsatt arbeidet med en plan som skal ligge til grunn for vurderingen av konfliktgrunnlaget, og dermed danne et bedre grunnlag for å foreta en prioritering av prosjekter ut fra miljøhensyn og lønnsomhet. Til orientering har forslag til regional plan om små vannkraftverk i Nordland nylig vært på forhåndshøring med høringsfrist 1. mars 2010.

Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen er vedtatt. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan" og dermed ha bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.

Viktige miljøverdier i denne utbyggingssaken

I vår høringsuttalelse vil vi fokusere på de miljøtema og miljøverdier som vil kunne bli mest negativt påvirket av den omsøkte utbyggingen: Prioriterte naturtyper, rødlistearter, fisk og ferskvannsbiologi, inngrepsfrie naturområder (INON), landskap og friluftsliv.

Prioriterte naturtyper

I forbindelse med Saltdal kommunes kartlegging av biologisk mangfold i 2004 ble det registrert et lokalt viktig område med de prioriterte naturtypene gråor-heggeskog og bjørkeskog med høgstauder i den sørvendte lisida ned mot Saksenvikelva. Skogsvegen langs vestsida av Saksenvikelva går gjennom dette området. Ved eventuell utbedring av denne vegen som adkomstveg til kraftstasjonen, kan dette prioriterte området bli negativt påvirket.

I forbindelse med "bekkekløftprosjektet" ble det registrert et område med den prioriterte naturtypen bekkekløft og bergvegg langs Saksenvikelvas øvre del, rett nord for fjellkammen Valken. Området er middels artsrikt, men det er ikke funnet rødlistearter. Bekkekløftens store utstrekning, forekomster av vertikale gjel og partier med høgstaudeskog gjør at lokaliteten vurderes som viktig. Den øvre del av Saksenvikelva vil få sterkt redusert vannføring ved en eventuell utbygging. Dette vil gi negative effekter på fuktighetskrevende vegetasjon i bekkekløftområdet. I denne forbindelse vil vi vise til Naturmangfoldloven og dens fokus på blant annet bevaring av utvalgte naturtyper (lovkapittel VI).

Rødlistearter

Rødlisteartene kongeørn og fjellvåk, som begge er kategorisert som nær truet (NT), er observert i influensområdet til den planlagte utbyggingen, men det skal kun være registrert hekking av fjellvåk. Begge artene er sårbare for forstyrrelser i hekketida, med kongeørn som den minst tolerante. Det er også registrert en hekkelokalitet for hønsehauk (VU-sårbar) rett nord for Saksenvika, men denne ligger trolig såpass langt fra aktuelle anleggsområder at en kan se bort fra forstyrrelser som følge av en eventuell utbygging.

Fisk og ferskvannsbiologi

Utløpet av Valken kraftverk vil bli lokalisert ca. 2 km ovenfor den sjøørretførende delen av Saksenvikelva. På en ca. 3 km lang strekning mellom vandringshinderet for sjøørret og fossegelet ved Valken har Saksenvikelva til dels gode produksjonsforhold for stasjonær elveørret og andre ferskvannsorganismer.

Kraftverket er ikke planlagt bygd med omløpsventil. Driftstans kan dermed føre til periodevis rask vannføringsreduksjon/tørrelegging av elvestrekningen nedstrøms kraftverket, og betydelige negative effekter på fiskebestander og andre ferskvannsorganismer i nedre del av Saksenvikelva. I elva mellom inntak og utløp av kraftverket vil redusert vannføring og periodevis tørrelegging kunne få betydelig negativ effekt på produksjonen av elveørret/bekkeørret og andre ferskvannsorganismer. Redusert produksjon av bunndyr på denne strekningen vil også kunne føre til mindre drift av næringsdyr til fiskebestandene nedstrøms kraftverket.

I søknaden er det planlagt slipp av en minstevannføring på 200 l/s i perioden 15. juni til 15. september. Dersom det fortsatt skal opprettholdes en betydelig produksjon av elveørret og andre vannlevende organismer i Saksenvikelva mellom inntak og utløp for kraftverket, bør det også slippes minstevannføring resten av året.

Inngrepsfrie naturområder

Tekniske inngrep har redusert arealet og antallet villmarksprega områder (> 5 km fra tyngre tekniske inngrep) i Norge de siste 100 år. I perioden 1988 - 2003 mistet Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mistet Nordland 978 km² inngrepsfrie naturområder (> 1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81 % og 45 %.

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tatt vare på". Dagens regjering viderefører også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring: "Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte."

En eventuell utbygging av Valken kraftverk vil i følge beregninger i miljørapporten føre til en reduksjon av inngrepsfri natur (INON) på totalt 2,9 km², mens 5 km² vil bli omklassifisert fra villmarksprega områder til sone 1 og 4,9 km² fra sone 1 til sone 2.

I vår vurdering av omsøkte vannkraftprosjekter legger vi stor vekt på hensynet til gjenværende inngrepsfri natur og spesielt de villmarksprega områdene. I dette tilfelle er det dessuten viktig å se en eventuell utbygging av Valken kraftverk i sammenheng med flere andre småkraftprosjekt som er under planlegging i randsonen til det store sammenhengende inngrepsfrie naturområde vi i dag har mellom Skjerstadfjorden-Saltdal i vest og Sulitjelma-Balvatn i øst. Sumvirkningene vil kunne bli store.

I forhold til sumvirkninger vil vi vise til Naturmangfoldloven, § 10: "En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for".

Landskap og friluftsliv

De negative effektene på landskapsbildet vil være knyttet til redusert vannføring samt bygging av inntaksdam, inntakskanal, lukehus, bru, kraftstasjon og massedeponi. På grunn av redusert vannføring vil elvestrekningen mellom inntak og utløp av kraftstasjonen miste en betydelig del av sin verdi som landskapselement. Slipp av minstevannføring vil bøte noe på dette.

Friluftslivskvalitetene henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie naturområder, fisk og vilt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker derfor også friluftslivet. Redusert vannføring i Saksenvikelva samt nye tekniske inngrep (se ovenfor) vil virke negativt for opplevelsen av urørt natur.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området fraråder Fylkesmannen i Nordland en utbygging av Valken kraftverk. Hovedgrunnen til dette er de negative virkningene utbyggingen vil få på inngrepsfrie naturområder (INON) og området med den prioriterte naturtypen bekkekløft og bergvegg i øvre del av Saksenvikelva. Det er også viktig å se Valken kraftverk i sammenheng med flere andre småkraftprosjekt som er under planlegging i randsonen til det store sammenhengende inngrepsfrie naturområde mellom Skjerstadfjorden-Saltdal i vest og Sulitjelma-Balvatn i øst. Sumvirkningene på blant annet INON vil kunne bli store.

I forhold til sumvirkninger vil vi vise til Naturmangfoldloven, § 10: "En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for".

Dersom det til tross for vår fraråding blir gitt tillatelse til utbygging av Valken kraftverk, foreslår vi følgende avbøtende tiltak. Flere av tiltakene er også foreslått av tiltakshaver og Rådgivende Biologer AS:

Minstevannføring:

Det må settes vilkår om slipp av minstevannføring. For området med den prioriterte naturtypen bekkeløft og bergvegg, samt for landskapsopplevelse og friluftsliv, vil sommerhalvåret være den viktigste perioden. En minstevannføring vil også være positiv for fuktighetskrevenne vegetasjon langs elva og for stasjonær elve-/bekkørret og andre vannlevende organismer. Dersom det skal opprettholdes en betydelig produksjon av fisk og andre vannlevende organismer i Saksenvikelva mellom inntak og utløp fra kraftstasjonen, bør det imidlertid slippes minstevannføring hele året og ikke bare på sommeren da konsesjonssøker har foreslått 200 l/s (15. juni - 15. september). Fortsatt produksjon av bunndyr på denne elvestrekningen vil også bidra til drift av næringsdyr til fiskebestandene nedstrøms.

Omløpsventil:

Stans av kraftverket uten at det er montert omløpsventil og/eller slippes stor nok minstevannføring vil kunne føre til rask reduksjon av vannføringen og mulig kortvarig tørrlegging av elva nedstrøms. For å ivareta gyte- og oppvekstmulighetene for stasjonær elveørret og sjøørret i nedre del av Saksenvikelva bør det monteres omløpsventil i kraftverket.

Reirplasser for rødlistede rovfuglarter

For å unngå negative effekter på eventuell hekking av kongeørn, fjellvåk og hønsehauk må en unngå helikoptertrafikk og andre forstyrrelser i nærområdet til aktive reir i hekketida (mars-juli). Anbefalt minsteavstand er ca. 500 meter. Avstanden avhenger imidlertid en del av topografien i området og høydeforskjellen mellom reiret og aktiviteten/inngrepet.

Tilpasning av anlegget:

- Under stikking av eksakt trase for veg/utbedring av eksisterende skogsveg samt plassering av kraftstasjon, inntaksdam, inntakskanal, massedeponi m.m. må det tas hensyn til miljøverdiene i området, blant annet vegetasjon og landskap. Området med de prioriterte naturtypene gråor-heggeskog og bjørkeskog med høgstauder i den sørvendte lisida ned mot Saksenvikelva må berøres i minst mulig grad.*
- Det må være et mål at overskuddsmasser blir brukt til samfunnsnyttige formål fremfor å bli deponert i området.*
- Kabler og eventuelt rør må graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Dette gjelder også for eventuelle massedeponi. Dersom det på enkelte områder må tilsås bør det brukes stedegent frø fra området.*
- Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva."*

Nordland fylkeskommune har i Fylkesrådet 25.6.2010 vedtatt følgende:

”...

1. *Byggingen av Valken kraftverk vil gi positive lokale ringvirkninger og økt produksjon av ny fornybar energi på om lag 29 GWh. Nordland fylkeskommune vil derfor anbefale at kraftverket får konsesjon.*
2. *Det sekundære alternativet til veiadkomst vil gi unødvendige negative landskapsvirkninger. Nordland fylkeskommune vil derfor anbefale at det primære veialternativet velges.*
3. *Nordland fylkeskommune ber om at det stilles følgende vilkår i konsesjonen:*
 - a. *Som et avbøtende tiltak i forhold til bekkekløften og biologisk mangfold skal det stilles krav om minstevannsføring hele året og det skal monteres omløpsventil.*
 - b. *For tilknytningslinjen og sekundært vegadkomstalternativ er undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 ikke oppfylt. Detaljplanleggingen av disse må skje i dialog med Nordland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet.*
 - c. *Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.”*

Vi referer videre fra saksutredningen:

”...

Landskap

Storforsen er et viktig landskapselement i Storforsdalen, men denne vil ikke bli berørt av utbygging av Valken kraftverk, da denne ligger lengre inn i dalen. Redusert vannføring på utbyggingsstrekningen vil være synlig i perioder med moderat tilsig.

Inngrepene knyttet til planlagt tunnelpåhugg og massedeponi vil bli lite synlige i landskapsbildet, ettersom innsynet er meget begrenset. Ettersom adkomstvegen vil bli en oppgradering av traktorveien som det allerede er gitt tillatelse til, og er under bygging, vil inngrepene i forbindelse med veien bli forholdsvis små landskapsmessig.

Biologisk mangfold

Det er ikke registrert rødlistearter som vil bli direkte påvirket av utbyggingen, og miljøutredningen konkluderer med at sannsynligheten for å finne rødlistearter knyttet til selve vassdraget og influensområdet for Valken kraftverk ikke er større enn for andre liknende områder i regionen. Prosjektet vurderes til ikke å ha negative konsekvenser av betydning for rødlistearter.

Av spesielt elvetilknyttede viltarter er fossekallen, som ikke er på rødlisten, den eneste registrerte arten som kan tenkes å bli direkte berørt av tiltaket. Det er påvist et reir og rester av

et annet reir i området. Nedenfor inntaket ved Valken kan 3 hekkepar være et realistisk bestandsanslag og ytterligere 3 par opp til Nordvatnet.

Av rødlistede, vanntilknyttede arter er storlom sett på Nordvatnet, men hekking er ikke registrert. Vannet mangler vegetasjonskledte holmer som er typisk hekkeplass for arten. Når det gjelder andre rødlistede viltarter, er det forekomst av flere arter innen nedbørfeltet, men ingen av disse er knyttet til vassdraget eller utbyggingsområdet.

Et parti mellom inntaket og planlagt kraftstasjon er kategorisert som naturtypen bekkekløft og bergvegg i vedlagte konsekvensvurdering. Lokaliteten omslutter Saksenvikelvas øvre del og ligger rett nord for fjellkammen Valken, rett nordøst for Saksenvik. Den starter omtrent ved kote 180 og går opp omtrent til høydekote 300 m. Terrenget er for det meste meget bratt og består av blankskurte berg og mye steinblokker. Det er også skyggefulle partier. Bekkekløften inneholder rikelig med vertikale bergvegger.

Den avgrensa bekkekløften er middels artsrik, men det er ikke kjent eller funnet rødlisteforekomster her. Dens store utstrekning, forekomster av vertikale gjel og flere partier med høystaudeskog gjør at lokaliteten vurderes som viktig.

Inngrepsfrie naturområder

Tiltaket vil føre til et bortfall av inngrepsfrie områder på totalt ca. 2,9 km². 4,9 km² av INON-sone 1 vil gå over til sone 2, mens 5,0 km² villmarkspregede områdene endres til sone 1. Det bør tas i betraktning at tiltaket vil være lite synlig, ettersom vannveien etableres som sprengt tunnel i fjell på hele tunnelstrekningen.

Regionen som helhet har nokså store arealer av inngrepsfrie områder, slik at det også etter en utbygging av Valken kraftverk vil være betydelige inngrepsfrie områder igjen. Imidlertid vil mange mindre inngrep, som andre kraftverk og lignende, på sikt redusere de INON områdene.

Kulturminner og kulturmiljø

I yngre jernalder og middelalder var Saksenvik et av hovedproduksjonsstedene for kvernstein i Norge. Det fins mange spor etter denne tidlige bergverksdriften, bl.a. langs Saksenvikelva. Sporene etter gammel kvernsteinsproduksjon er i likhet med andre kulturspor som er eldre enn 1537, automatisk fredet etter kulturminneloven.

Traktorvegen som er hovedalternativ for vegadkomst til Valken kraftstasjon, går gjennom et automatisk fredet kvernsteinsbrudd og er bygd med særskilt tillatelse fra Riksantikvaren.

I området hvor inntak, kraftstasjon og massedeponi er planlagt, er det ikke kjent verneverdige kulturminner. Her er annen berggrunn, og sannsynligheten for å treffe på spor etter gammel kvernsteinsdrift vurderes som svært beskjedne.

Tilknytningslinjen til distribusjonsnettet blir sannsynligvis som jordkabel (ca. 1,8 km) langs anleggsvegen. Kabelgrøfta vil kunne komme i berøring med både kjente og ukjente automatisk fredete kulturminner, og det kan bli nødvendig å søke Riksantikvaren om dispensasjon fra kulturminneloven for å gjennomføre denne delen av tiltaket. Det sekundære vegadkomstalternativet til kraftstasjonen går over berggrunn hvor det muligens kan finnes spor etter gammel kvernsteinsdrift. Forholdet til automatisk fredete kulturminner må avklares dersom dette alternativet skulle bli valgt.

Samfunnsmessige virkninger

Utbyggingen gir skatteinntekter til kommunen, og vil lette tilgangen til skogen langs adkomstveien til kraftverket. Utbyggingen sikrer i tillegg produksjon av miljøvennlig og

fornybar energi, og er derfor i tråd med regional og nasjonal politikk. Overskuddsmasser fra tunneldriften vil kunne komme til nytte i lokale prosjekter i området.

Områdekonsesjonær Dragefossen opplyser at det er overskudd på kraft i regionen i den perioden Valken kraftverk vil ha størsteparten av produksjonen (snøsmeltesesongen). Produksjonen i Valken kraftverk i denne perioden vil derfor i et normalår overføres ut av kommunen og regionen til områder med kraftunderskudd.

[...]

Vurderinger

Tapet av inngrepsfri natur (INON) som tiltaket vil medføre er etter fylkesrådets vurdering i denne saken uheldig. Samtidig legges det opp til en skånsom utbygging, der inntaksdammen blir utført på en veiløs måte. Vannveien er også i sin helhet lagt i tunnel slik at det ikke blir spor av denne i form av rør eller nedgravde rør. Inngrepene i dagens inngrepsfrie områder er derfor begrensede.

Det er ikke påvist rødlistearter som vil bli direkte berørt av utbyggingen. Samtidig blir et område med naturtypen bekkekløft og bergvegg berørt. Fylkesråden vil derfor anbefale at det stilles krav om minstevannsføring hele året. Som Fylkesmannen i Nordland påpeker vil dette være positiv for fuktighetskrevenne vegetasjon langs elva og for stasjonær elve-/bekkørret og andre vannlevende organismer.

Montering av omløpsventil vil videre sikre at plutselige stopp i kraftverket ikke medfører risiko for tørrlegging av elva nedstrøms i en kortere periode, noe som også kan utgjøre en fare for gyte- og oppvekstmulighetene for stasjonær elveørret og sjørørret i nedre del av Saksenvikelva.

Fylkesråden vurderer det slik at de landskapsmessige konsekvensene av utbyggingen er akseptable, da det berørte området er lite synlig.

I forhold til kulturminner vil fylkesråden understreke at sporene etter gammel kvernsteinsproduksjon i Saksenvik har nasjonal verdi. I seinere år er de også blitt en del av den kulturelle identiteten i Saltdal og brukes aktivt av lokalsamfunnet.

Inntak, kraftstasjon, massedeponi og hovedalternativ for vegadkomst synes ikke å komme i konflikt med spor etter kvernsteinsproduksjon eller andre verneverdige kulturminner. Når det gjelder tilknytningslinjen til distribusjonsnett og det sekundære vegadkomstalternativet, finner fylkesråden at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 ikke er oppfylt. Det forutsettes at detaljplanleggingen av disse delene av tiltaket skjer i dialog med Nordland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet.

Fylkesråden vil til slutt vise til at kraftverket vil gi en betydelig produksjon av ny fornybar energi, og gi positive ringvirkninger lokalt og næringsmessig. Krav om minstevannsføring vil være tilfredstillende avbøtende tiltak i forhold til naturtypen bekkekløften og bergvegg. Til tross for det uheldige tapet av inngrepsfri natur vil derfor fylkesråden anbefale at Valken kraftverk får konsesjon."

Sametinget uttaler i brev av 16.3.2010:

"...

I området er det tidligere registrert en lang rekke gamle kvernsteinbrudd på nordvestsiden av Saksenvikelva. Bruddene er i all hovedsak - eller kanskje i sin helhet - fra vikingtid/middelalder og er automatisk fredet. Kulturminnene er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden.

Sametinget foretok befarings i området 10. 9.2009 uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner som kunne komme i konflikt med tiltaket slik daværende planer forelå. Sametinget hadde derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune, Kulturminner i Nordland."

Statens vegvesen region nord uttaler i brev av 27.1.2010:

"...

Tiltaket vil ikke berøre noen riks- eller fylkesveger.

Vi har ingen merknader til denne søknaden."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler i brev av 16.4.2010:

"...

Saken er forelagt Balvatn reinbeitedistrikt. Reindriftsforvaltningen har ikke mottatt merknader fra distriktet. Vi tar forbehold om at dette kan være direkte oversendt til Norges vassdrags- og energidirektorat.

Valken kraftverk vil berøre reindriftsarealer i Balvatn reinbeitedistrikt. Reinbeitedistriktet omfatter deler av Saltdal og Fauske kommuner. Den nordlige grensen for distriktet strekker seg fra Finneidstraumen på Fauske, inn Laksådalsvassdraget og over Blåmannsisen til Sverige. I vest og sør avgrenses distriktet av Saltdalsfjorden, Saltdal og Junkerdalen over Graddis. I øst grenser distriktet mot Sverige. Totalt areal i distriktet er 1932 km². Distriktet har også adgang til vinterbeiter i Sverige.

Det er to siidaandeler i distriktet med et fastsatt reintall på 700 rein. Områdene omkring Saksenvikelva og opp til Storforsen er høst, høstvinter og vårbeite i distriktet. Det er også sommerbeite i tilgrensende områder.

Anleggsperioden

Tiltaket vil trolig kunne ha størst innvirkning på reindriften i anleggsperioden. Spesielt i de øvre deler av tiltaket omkring inntak vil dette være aktuelt. For å unngå forstyrrelser på rein bør utbygger ha en dialog med reinbeitedistriktet angående periode for anleggsvirksomhet.

Inntak

En heving av vannstanden i elva ovenfor inntak og betongterskel vil medføre at flate områder langs elva blir neddemt eller erodert. Dersom vannstanden i elva opp mot Storforsen opprettholdes som i dag vil lite beiteland bli direkte berørt av tiltaket.

Vei

Det er to ulike alternativer for vei opp til kraftstasjonsområdet. Reindriftsforvaltningen har ingen merknader til noen av alternativene. Det bør velges det alternativ som gir minst nye inngrep i terrenget. Videre bør veien stenges med bom for å hindre økt ferdsel inn i området.

Kraftstasjon/Tunell/Massedeponi.

Massedeponi bør jevnnes ut og påføres et toppdekke med finere masse slik at det ikke blir en barriere, eller til fare for rein. Kraftstasjon bør bygges med best mulig lydisolering, samt bygges på en slik måte at fremkommeligheten opprettholdes forbi kraftverket. En eventuell vei i

tunellen for rørgata bør holdes stengt for andre formål enn drift av kraftverket, eventuelt holdes åpen for landbruk og reindrift.

Konklusjon

Utbygger bør opprette en dialog med reinbeitedistriktet for i best mulig grad å unngå forstyrrelser på rein under anleggstiden. Det bør settes opp låst bom på eventuelle veier i forbindelse med kraftverket. Terskel og inntak bør bygges slik at vannstanden i elva ikke overstiger dagens vannstand.

Reindriftsforvaltningen har ingen merknader utover dette.”

Dragefossen kraftanlegg AS uttaler i brev av 15.2.2010:

”...

Det er i søknaden beskrevet at dagens nett må oppgraderes uten at vi kan se at kostnadene for dette er medtatt i søkerens kostnadsoverslag for utbyggingen. Dagens 22 kV nett i området er ca 10 år gammelt, i god stand og dekker dagens behov/effektflyt meget godt. Dersom Valken blir utbygget må hele 22 kV nettet fra tilkoblingspunkt, for kraftstasjonen, og fram til Rognan trafo, som er grensesnittet til regionalnettet, forsterkes. Dette er en strekning på ca. 6 km der en stor andel av nettet i dag ligger i kabel (ca. 4 km).

Vårt overslag over kostnadene for denne forsterkingen er i størrelsesorden 5,5 million kroner, noe som vil medføre et anleggsbidrag som må dekkes av kraftstasjonseier.

Det er heller ikke avklart hvor grensesnittet mellom dagens distribusjonsnett og produksjonsnettet skal være og hvordan dette skal sikres. Tenker her på effektbryter og vern som skal sikre at feil i produksjonsnettet ikke skal medføre utfall i distribusjonsnettet, som vil medføre strømstans og KILE. Det fremkommer ikke i søknaden, slik vi kan se, om dette er medtatt i kostnadsoverslaget.

Når det gjelder denne utbyggingen har det kun vært uformelle samtaler for noen år siden. Det er ikke avklart hvordan anlegget skal driftes, i forhold til områdekonsesjonen, eller hvordan det skal tilkobles distribusjonsnettet.

Vi forventer at dette må avklares i god tid før en eventuell utbygging settes i gang.”

Oddvar Johansen og Kirstin Johansen uttaler i brev av 29.3.2010:

”...

Undertegnede er fallrettighetseiere og grunneiere på gnr. 5 i Saltdal kommune og ønsker å komme med noen innspill og kommentarer til konsesjonssøknaden for Valken kraftverk.

Inntak

Vi mener at den planlagte inntakskanal, lukehus og terskel må flyttes lengre nedover i elven og plasseres like nedenfor der terskelen er inntegnet i dag. Dette for at det unike vannspeilet og myrområdene ikke skal bli vesentlig berørt av inngrepene og regulering. Inntakskanal og lukehus vil bli mye mindre synlig i landskapet.

Massedeponi

Vi ber om at massetak og deponi må plasseres på samme side som kraftstasjon (på gnr. 5) Dette for å gjøre deponiet minst mulig synlig i terrenget og på grunn av grunnforholdene som på motsatt side av elven består for det meste av leire.

Veibygging

Vi mener at som atkomst vei til kraftstasjon må den allerede opparbeidede skogsbilveien (ca. 2 km lang) over gnr. 5 være den som er mest aktuell å benytte. Dette fordi den går over områder med gode grunnforhold og dermed gir minst synlige og omfattende naturinngrep. Den planlagte veien langs med elva på gnr. 4 vil kreve omfattende grunnarbeider og rassikring.

Med disse kommentarene mener vi at inngrepene blir samlet mest mulig og minst synlige i marka, dette mener vi må i sterk grad tas hensyn til da området er en unik naturperle."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 4.8.2010 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"...

Vi har mottatt høringsuttalelser knyttet til Valken Kraftverk fra følgende parter:

- *Fylkesmannen i Nordland*
- *Dragefossen kraftanlegg AS*
- *Saltdal kommune*
- *Reindriftsforvaltningen Nordland*
- *Oddvar og Kirstin Johansen*
- *Sametinget*
- *Staten Vegvesen*
- *Nordland Fylkeskommune*

Med unntak av Fylkesmannen i Nordland, er samtlige høringsinstanser positive til kraftutbyggingen. Fylkesmannen i Nordland foreslår imidlertid avbøtende tiltak som bør iverksettes dersom konsesjon gis.

De enkelte høringsuttalelser kommenteres separat i det etterfølgende.

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland påpeker innledningsvis at det pågår et arbeid knyttet til fylkesvise planer for småkraftverk, og at det hadde vært ønskelig å utsette småkraftprosjekter, spesielt de med stort konfliktpotensial, til denne planen er ferdig.

Kraftverk i Saksenvik-vassdraget har allerede vært behandlet i Samlet Plan. Av et totalt kraftpotensial på over 80 GWh, søkes det kun om en beskjeden utbygging der mindre enn halvparten tenkes utnyttet. Dette er gjort for å bevare de viktigste landskapselementene som urørt: Nordvatnan, elveleiet nord for Storforsen, Storforsen selv og ikke minst vannspeilene i Storforsdalen. De alternativer som ble utredet i samlet plan, og som sammenfaller med det omsøkte prosjekt Valken, ble kun funnet å ha små til middels negative effekter.

Fylkesmannen i Nordland påpeker videre at det i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold (2004) ble registrert et lokalt viktig område med de prioriterte naturtypene gråorheggeskog og bjørkeskog med høgstauder i den sørvendte lisida ned mot Saksenvikelva. Det påpekes i denne sammenheng at en eventuell utbedring av skogsbilveien på denne side vil kunne påvirke denne lokaliteten negativt.

Saksenvik Kraft AS har i sin konsesjonssøknad utredet to alternative adkomstveier til kraftverket. Det kan således ikke fastslås at prioriterte naturtyper vil bli negativt berørt.

Når det gjelder fisk og ferskvannsbiologi, påpeker Fylkesmannen i Nordland at det omsøkte Valken Kraftverk ikke vil berøre sjøørret, da denne opptrer ca 2 km nedenfor kraftverkets utløp. Imidlertid påpekes det at fossegeilet ved Valken har til dels gode produksjonsforhold for stasjonær elveørret og andre ferskvannsorganismer. Saksenvik Kraft AS vil i den forbindelse påpeke at Rådgivende Biologer AS, i sin miljørapport konkluderer med at foreslått minstevannføring ansees tilstrekkelig til å sikre fisk og annen ferskvannsf fauna på den berørte strekningen.

Kraftverket er, som Fylkesmannen i Nordland påpeker, ikke planlagt med omløpsventil. Så er da heller ikke omløpsventil blant de foreslåtte avbøtende tiltak fra Rådgivende Biologer AS.

Fylkesmannen i Nordland påpeker at det bør slippes minstevannsføring året rundt, og ikke kun i perioden 15. juni til 15. september som omsøkt. Bakgrunnen for det omsøkte minstevannsføringsalternativ er at man forventer et så lavt tilsig i de øvrige deler av året, at vannføringen ikke vil være tilstrekkelig for å kjøre anlegget (heller ikke på minimum last). Dermed er det forventet at tilsiget i stor grad vil bli sluppet i denne perioden. Saksenvik Kraft AS er imidlertid ikke avvisende til et minstevannsføringskrav også i perioden utenom 15. juni til 15. september. Våre produksjonssimuleringer viser svært liten forskjell på det omsøkte alternativ (ingen pålagt vinter- minstevannsføring) og alternativet med fastsatt minstevannsføring om vinteren.

Med unntak av naturtypen bekkekløft og bergvegg, er det ikke registrert verdifulle miljø av betydning for flora og fauna som er spesielt knyttet til elven, og behovet for minstevannsføring er derfor vurdert som mindre viktig av Rådgivende Biologer AS. Mange av de fuktighetskrevende kryptogamene er konkurransesvake og derfor vil vår- og høstflommer være viktig for å unngå etablering av mer konkurransesterke arter. For fisk antas også en såpass stor minstevannsføring som 0,2 m³/s i sommerhalvåret vil være mer enn tilstrekkelig til å avbøte negative virkninger.

Fylkesmannen i Nordland påpeker også at konsesjonssøknaden påviser en reduksjon i inngrepsfrie områder (INON) på 2,9 km², og at 5 km² vil bli omklassifisert fra villmarkspregede områder til sone 1, og 4,9 km² fra sone 1 til sone 2. Saksenvik Kraft AS vil i denne sammenheng påpeke at i enkelte andre høringsuttalelser, bl.a. fra Saltdal Kommune, påpekes det at det berørte området er lite synlig, og at regionen som helhet har nokså store arealer av inngrepsfrie områder.

Saksenvik Kraft AS stiller seg generelt positive til Fylkesmann i Nordland sin sekundære innstilling, dvs. at utbygging tillates på bakgrunn av følgende avbøtende tiltak:

- *Minstevannsføringskrav også utenfor tidsrommet 15. juni til 15. september*
- *Omløpsventil i kraftverket, dersom positive effekter av dette kan påvises*
- *Unngåelse av helikoptertrafikk og støy i hekkeperioden for kongeørn, fjellvåk og hønehawk (mars til juli)*
- *Hensynta prioriterte naturtyper ved stikking av eksakt rørtrase*
- *Bruk av overskuddsmasser fremfor deponering (her er allerede avtaler inngått med lokale interessenter)*
- *Nedgraving av kabler og rør*
- *Skånsom behandling av terreng og vegetasjon, og da spesielt kantvegetasjon langs elva.*

Dragefossen kraftanlegg AS

Dragefossen Kraftanlegg AS påpeker i sin høringsuttalelse at det må avtales grensesnitt for elektriske anlegg, samt betales anleggsbidrag for oppgraderingen av nettet mellom Valken Kraftverk og Rognan trafo. Dette anleggsbidraget er stipulert til 5,5 MNOK. Med dette anleggsbidraget vil nettilknytning kunne gjennomføres uten problem, og Saksenvik Kraft AS er derfor beredt til å dekke dette anleggsbidraget.

Dragefossen Kraftanlegg AS påpeker at tilkopling til distribusjonsnettet, forholdet til anleggskonsesjonen og drifting av anlegget må avklares i god tid før utbygging settes i gang. Saksenvik Kraft AS vil ta initiativ til at de nødvendige avklaringer foretas i god tid før anleggstart.

Dragefossen har ellers ingen kommentarer til konsesjonssøknaden.

Saltdal kommune

Saltdal kommune har ved tidligere behandling av kraftprosjekt i Saksenvik (Samlet Plan, 2001), fastslått at de positive effekter ved en kraftutbygging i området vesentlig overstiger de negative effekter.

I forbindelse med uttalelse til søknad om konsesjon for Saksenvik kraftverk (2004), uttalte Saltdal kommune at de stilte seg positive til utbygging av mikro, mini og småkraftverk, kfr. kommuneplanen, under forutsetning at skogsbilveier og drikkevannkilder ble opprettholdt.

I og med at kommunestyret tidligere har uttalt seg til både samlet plan og til Saksenvik kraftverk, og vedtatt kommuneplanen, anses det ikke nødvendig med behandling av uttalelsen i kommunestyret.

Saltdal kommune er opptatt av at det settes krav til utslipp av vann fra tunneldriften, avfallshåndtering og opprydding under og etter anleggsarbeidene. Videre at lagring, bruk og håndtering av kjemikaler, olje- og oljeholdige produkter foregår på en forsvarlig måte.

På denne bakgrunn anbefaler Saltdal kommune at det gis tillatelse til bygging av Valken kraftverk.

Reindriftsforvaltningen Nordland

Valken kraftverk vil berøre reindriftsforvaltningen i Balvatn Reinbeitedistrikt. Tiltaket vil trolig kunne ha størst innvirkning på reindriften i anleggsperioden. For å unngå forstyrrelse på rein bør utbygger ha en dialog med reinbeitedistriktet angående periode for anleggsvirksomhet. Videre bør veier stenges med bom for å hindre økt ferdsel inn i området.

Tiltakshaver stiller seg positivt til innspillene fra reindriftsforvaltningen i Nordland.

Oddvar og Kirstin Johansen

Oddvar og Kirstin Johansen påpeker i sin høringsuttalelse at den planlagte inntaktskanal, lukehus og terskel må flyttes lengre nedover i elven. Dette for at vannspeilet og myrområdene ikke skal bli vesentlig berørt av inngrepene. Videre bes det om at massetak og deponi plasseres på samme side som kraftstasjonen. Til slutt påpekes det at adkomst til kraftstasjonen primært bør følge allerede opparbeidet skogsbilvei på gnr. 5.

Tiltakshaver vil drøfte innspillene overfor øvrige grunneiere, slik at disse vurderingene eventuelt kan danne grunnlag for utforming av anlegget i detaljplanleggingsfasen.

Sametinget

Sametinget minner om de gamle kvernsteinsbrudd på nordvestsiden av Saksenvikelva, og at disse er automatisk fredet.

Sametinget foretok befaring i området 10.9.2009 uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner som kunne komme i konflikt med tiltaket.

Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til forslaget.

Statens Vegvesen

Tiltaket vil ikke berøre noen riks- eller fylkesveier. På denne bakgrunn har Statens vegvesen, avdeling Nordland, ingen merknader til denne søknaden.

Nordland Fylkeskommune

Nordland Fylkeskommune gjennomgår de øvrige høringsuttalelser i saken, i sitt høringssvar. På denne måten følges noen av de foreslåtte avbøtende tiltakene opp med fylkeskommunens syn på disse.

Nordland Fylkeskommune påpeker at det i utgangspunktet er uheldig at inngrepsfrie områder reduseres. Imidlertid påpekes det at inngrepene, bestående av en veiløs inntakskonstruksjon, vannveg utført i tunnel med bortkjørte masser, er av skånsom art slik at inngrepene etter fylkeskommunens syn er begrensede.

Kvernsteinsbruddene i Saksenvik, som er av nasjonal verdi, vil etter fylkeskommunens syn ikke komme i konflikt med utbyggingen. Det påpekes imidlertid at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 ikke er oppfylt. Saksenvik Kraft AS vil sørge for at undersøkelsesplikten blir oppfylt som en del av godkjenningen av detaljplanene for Valken Kraftverk, slik Nordland Fylkeskommune foreslår.

Fylkesråden viser avslutningsvis til at kraftverket vil gi en betydelig produksjon av fornybar energi, og gi positive ringvirkninger lokalt og næringsmessig. Det vurderes at minstevannsføring vil være et tilfredsstillende avbøtende tiltak i forhold til naturtyper i bekkekløfter og bergvegg.

Fylkesråden anbefaler at Valken Kraftverk får konsesjon, mot at det stilles krav til minstevannsføring og omløpsventil, samt at det primære veialternativ velges. Fylkesrådets anbefaling ble vedtatt 25.6.2010.

Avsluttende kommentarer:

Utbygger registrerer at det med unntak av Fylkesmannen i Nordland, er ingen av høringsinstansene negative til en utbygging. Fylkesmannens sekundære standpunkt er å gå inn for søknaden på visse vilkår:

- *Minstevannsføringskrav også utenfor tidsrommet 15. juni til 15. september*
- *Omløpsventil i kraftverket, dersom positive effekter av dette kan påvises*
- *Unngåelse av helikoptertrafikk og støy i hekkeperioden for kongeørn, fjellvåk og hønehawk (mars til juli)*
- *Hensynta prioriterte naturtyper ved stikking av eksakt rørtrase*
- *Bruk av overskuddsmasser fremfor deponering (her er allerede avtaler inngått med lokale interessenter)*

- *Nedgraving av kabler og rør*
- *Skånsom behandling av terreng og vegetasjon, og da spesielt kantvegetasjon langs elva.*

Utbygger stiller seg i utgangspunktet positiv til å ta inn slike endringer/innspill i prosjektet.

Saksenvik Kraft AS håper med dette å ha belyst de temaer som har kommet frem i høringen, og ser frem til å fortsette utviklingen av prosjektet i tett samarbeide med kommunen og andre berørte parter."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Tiltakshaver er Saksenvik kraft AS. Saksenvik kraft AS består av Tinfos AS, som eier 66 % av aksjene, og av fallrettighetshavere i Saksenvikelva som innehar de resterende 34 % av aksjene.

Om søknaden

Saksenvik kraft AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Valken kraftverk med tilhørende anlegg. Videre søkes det om tillatelse etter energiloven til å bygge og drifte Valken kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kabler.

Søker ønsker å utnytte et fall på 210 m mellom inntak på kote 330 og utløp på kote 120. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 9,9 MW og vil få en midlere årsproduksjon på 29 GWh.

Utbyggingen av Valken kraftverk krever konsesjon etter vannressursloven § 8. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25.

Beskrivelse av området

Valken kraftverk er planlagt i Saksenvikelva i Storforsdalen, Saltdal kommune i Nordland fylke. Kraftverket vil ligge ca. 5 km nordøst for kommunesenteret Rognan og ca. 20 km sør for Fauske.

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 59,2 km². Høydeforskjellen i feltet er fra 330 moh. til 1138 moh. Skoggrensen i området ligger på ca. 550 moh. og nedbørfeltet har en snaufjellandel på ca. 90 % og en effektiv sjøprosent på 1,3.

Inntaket er planlagt ovenfor Valken hvor elva dreier fra å gå i nordvestlig retning til å gå i sørvestlig retning. Ved Valken er Storforsdalen bratt og smal og elva renner med bratt fall på berg og grovt avrundet rasmateriale. Der elvefaret flater ut igjen har store masser av stein og grov grus samlet seg som følge av tidligere flommer. Videre forbi området for planlagt kraftstasjon renner elva relativt rolig i et elveleie bestående av grovt substrat.

Store deler av nedbørfeltet har myke bergarter, som kalkglimmerskifer, som forvitrer lett og som kan gi opphav til rik vegetasjon og kalkkrevende arter.

Vegetasjonen består av subalpin bærlyngskog med bjørk som dominerende treslag, spesielt i de øvre delene. Noe furu finnes på tørre partier. Nedover langs elvestrekningen går skogen etter hvert over til blåbærskog med bjørk som den dominerende trearten, med innslag av rogn, gråor og furu.

På nordvestsiden av elva, nedstrøms Valken, er det registrert en gråor-heggeskog som er vurdert til å ha lokal verdi (C). Fra ca. kote 180 til kote 300 er det registrert en bekkekløft som er vurdert til å være av viktig verdi (B).

Eksisterende inngrep i vassdraget

Deler av tiltaksområdet har blitt brukt som beiteområde for husdyr og i forbindelse med vedhogst. Fra Saksenvik og opp langs nordvestsiden av elva går det en eksisterende skogsvei som ender 600-700 m ovenfor planlagt kraftstasjonsplassering. Oppstrøms tiltaksområdet, mellom Storforsen og Nedre Storforsdalsvatn, ligger det 5-6 hytter.

Saksenvik kraftverk, som vil ligge nedstrøms omsøkte Valken kraftverk, fikk konsesjon 19.11.2004, og har fått utsatt byggefrist frem til 19.11.2014. Dette kraftverket vil utnytte en fallhøyde på 40 m mellom inntak på kote 50 og utløp på kote 10 og vil berøre en ca. 500 m lang elvestrekning i Saksenvikelva. Middelvannføringen ved inntaket er på 3,15 m³/s og kraftverket vil ha en maksimal slukeevne på 7,2 m³/s. Installert effekt vil være 2,5 MW og årlig produksjon er estimert til 6,7 GWh. Det er fastsatt krav om slipp av minstevannføring på 200 l/s i perioden 15. juni til 15. september. Det er ikke krav om slipp av minstevannføring resten av året.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt anlagt på kote 330 i Saksenvikelva. Det vil bygges et lukehus og en 30-40 m lang inntakskanal fra elva. I elva vil det etableres en 10-15 m lang og 0,5-1 m høy betongterskel med overløp på naturlig vannstand. For å oppnå tilstrekkelig flomavledningskapasitet må det her sprenges noe for å utvide flomløpsterskelen.

Fra inntaket er det sammenhengende vannspeil inn til Storforsen som ligger ca. 1 km lenger øst. Arealet til inntaksbassenget blir ca. 0,06 km². Det legges ikke opp til regulering av vannstanden og driften av kraftverket er planlagt å gå på det til enhver tid tilgjengelige tilsig.

Arbeidene på inntaket vil bli utført via tilløpstunnelen.

Tunnel

Vannveien vil gå i tunnel med tverrsnitt på 20 m² og lengde på 1700 m mellom inntak og kraftstasjon. 130 m fra kraftstasjonen vil det støpes betongpropp med konus for overgang til rør frem til kraftstasjonen. Det vil her bli lagt 1500 mm GRP-rør på fundamenter med langsgående veibane.

Anleggskraft til tunnelarbeidene vil tas fra eksisterende 22 kV linje i Saksenvika.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt lagt i dagen ved Saksenvikelva på kote 120. Kraftstasjonen vil få et areal på ca. 150 m².

Elektriske anlegg

Kraftstasjonen vil få to francisturbiner som vil ha en total slukeevne på 5,3 m³/s og en samlet effekt på 9,9 MW. Generatorene får en samlet ytelse på 10,6 MVA og en spenning på 6,6 kV. Transformatoren vil ha en ytelse på 10,6 MVA og en omsetning på 6,6 kV/22 kV.

Det er forelagt to alternative tilkoblingsalternativer. Enten koble til distribusjonsnettet eller direkte på regionalnettet. Søker opplyser at det er mest aktuelt å koble seg til distribusjonsnettet.

Fra kraftstasjonen og frem til eksisterende nett i Saksenvika vil det bli lagt jordkabel langs anleggsveien. Lengden på den nye linjen blir ca. 1,8 km.

Det er per i dag ikke tilgjengelig kapasitet i eksisterende 22 kV nett og linjen må oppgraderes over en strekning på om lag 6 km, hvorav 4 km av denne er kablet. Områdekonsesjonær, Dragefossen Kraftanlegg AS, opplyser at det må påregnes anleggsbidrag ved en tilkobling.

Det er tilgjengelig kapasitet i regionalnettet. Det passerer en 66 kV og en 132 kV linje i Saksenvika.

Veier

Det må etableres adkomstvei fra eksisterende vei i Saksenvika frem til kraftstasjonen. Det er i søknaden fremlagt to alternative traseer.

Hovedalternativet er å oppgradere eksisterende traktorvei som går fra Saksenvika og opp langs nordsiden av Saksenvikelva. Dette alternativet krever at det bygges bro over Saksenvikelva frem til planlagt kraftstasjon.

Det andre alternativet er å opparbeide ny adkomstvei på sørsiden av Saksenvikelva. Vegen som vil bli totalt 2 km lang vil følge en eksisterende vei over en strekning på 0,5-1 km.

Søker opplyser i e-post datert 21.9.2010, og i utdyping av dette i brev av 24.11.2010, at de går for hovedalternativet og ikke anser det andre alternativet som gjennomførbart. Største stigning for dette alternativet vil være 15 % og det vil i følge søker ikke være mulig å benytte denne veien til frakt av kraftverksutstyr og tunnelrigg.

Massetak og deponi

Masser fra tunnel vil medføre et behov for å anvende/deponere 60 000 m³ sprengstein. En del av massene vil benyttes til opprustning av adkomstveien til kraftstasjonen. Overskuddsmasser utover dette vil fortrinnsvis bli benyttet i andre prosjekter i området. Det vil bli etablert et deponi for overskuddsmasser på motsatt side av elva for tunnelpåhugget. Deponiet vil ved en tykkelse på 5-6 m beslaglegge et areal på 10-12 daa.

Hydrologi

Valken kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 59,2 km². Feltet har dominerende vårflom. Lavvannføringer forekommer vanligvis om vinteren. Nedbørfeltet har en effektiv sjøprosent på 1,3 og en snaufjellandel på ca. 90 %. Høydeforskjellen i feltet er fra 330 moh. til 1138 moh.

Det eksisterer ingen måling av vannføringen i Saksenvikelva og vannføringen er derfor estimert ut fra NVEs avrenningskart i perioden 1961-1990 og sammenligninger med målestasjoner i området.

Middelvannføringen er beregnet til 3,1 m³/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,077 m³/s. 5-persentil for sommervannføring er 0,67 m³/s og 5-persentil forintervannføring er 0,059 m³/s.

Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 5,3 m³/s som tilsvarer 171 % av middelvannføringen. Laveste slukeevne vil være 0,8 m³/s som tilsvarer 26 % av middelvannføringen. Søker legger opp til slipp av minstevannføring på 0,2 m³/s i perioden 15. juni til 15. september og drift uten slipp av minstevannføring resten av året. I et år med middels vannføring vil det være 70 dager med tilrenning større enn maksimal slukeevne og 192 dager med tilrenning lavere enn minste slukeevne ved slipp av søkers foreslåtte minstevannføring.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Valken kraftverk til ca. 29 GWh fordelt på 5 GWh vinterproduksjon og 24 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 99,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,43 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Inntak, terskel og kraftstasjon vil legge beslag på om lag 2 daa totalt. Adkomstvei til kraftstasjonen vil benytte seg av eksisterende traktorvei frem til kryssing av elv over til kraftstasjonen og vil medføre begrensede nye arealbeslag.

Det må etableres et massedeponi for massene fra tunneldriften. Ved en deponitykkelse på 5-6 m vil deponiet dekke et areal på 10-12 daa.

Fallrettighetene i Saksenvikelva disponeres av to sameier. Det ene sameiet består av falleiere i østre Saksenvik og det andre sameiet består av falleiere i vestre Saksenvik. Sameiene eier 50 % av fallrettighetene hver. Fallrettighetshaverne har inngått avtale med Tinfos AS.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er i kommuneplanen regulert som "landbruks-, natur- og friluftsområde" (LNF-område). Det må derfor tas kontakt med kommunen for å avklare arealbruken i forhold til kommuneplanens arealdel ved en ev. konsesjon.

Samlet plan (SP)

Det har blitt utarbeidet en vassdragsrapport for fire fall i vassdraget fra Nordvatnet til ca. kote 10. De to nederste prosjektene, Saksenvik og Valken, ble plassert i kategori I. De to øverste fallene Mettivatn og Storforsen, ble plassert i kategori II sammen med en foreslått regulering av Nordvatnet.

En utbygging av Valken kraftverk hindrer ikke en senere realisering av de resterende utbyggbare fallene i vassdraget.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke med i verneplan for vassdrag.

Nabofeltene Saltelva og Botnelva i sør og Store Tverråga og Villumselva i nordøst er vernet i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

5 km² villmarkspregede områder vil gå over til sone 1 og 4,9 km² av sone 1 vil gå over til sone 2. 2,9 km² inngrepsfrie områder vil falle bort ved en utbygging.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de nasjonale laksevassdragene.

Andre verneområder

Tiltaket vil ikke berøre noen verneområder.

De øvre delene av nedbørfeltet og Saksenvikelva ligger innenfor Junkerdal nasjonalpark.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 17.8.2010 sammen med representanter for søkeren, kommunen og Fylkesmannen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Saltdal kommune anbefaler at det gis tillatelse til bygging av Valken kraftverk. Kommunen mener at NVE bør kreve en plan for deponering og bruk av fjellmasser. Kommunen forutsetter at det settes krav i forhold til utslipp under anleggsperioden.

Fylkesmannen i Nordland fraråder en utbygging av Valken kraftverk på bakgrunn av konsekvenser for INON og biologisk mangfold. Dersom det likevel blir gitt konsesjon mener de at det må installeres omløpsventil og at det må slippes minstevannføring hele året. De mener videre at anleggsarbeidet må ta hensyn til hekkeperioden for rødlista rovfugl i området og at anlegget må få en best mulig miljømessig tilpasning.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis tillatelse til bygging av Valken kraftverk. De mener at adkomstvei langs nordsiden av elva vil gi minst negative konsekvenser for landskap. De mener videre at det bør stilles krav om omløpsventil og slipp av minstevannføring hele året.

Sametinget uttaler at det ikke er kjent automatisk fredete samiske kulturminner som kan komme i konflikt med tiltaket. De har derfor ingen spesielle merknader til tiltaket.

Statens vegvesen har ingen merknader til tiltaket.

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler at utbygger bør opprette dialog med reinbeitedistriktet for i best mulig grad unngå forstyrrelser på rein under anleggstiden. De mener at det bør settes opp låst bom på adkomstveien til kraftstasjonen. De mener videre at terskel og inntak bør bygges slik at vannstanden i elva ikke overstiger dagens vannstand.

Dragefossen Kraftanlegg AS uttaler at det ikke er tilgjengelig kapasitet i eksisterende 22 kV nett og at linjen må oppgraderes over en strekning på om lag 6 km. Søker må derfor påregne anleggsbidrag

ved en tilkobling. De uttaler videre at løsninger for drift og tilkobling må avklares i god tid før en ev. utbygging.

Oddvar Johansen og Kirstin Johansen har innspill i forhold til plassering av inntak, massedeponi og vei. De mener at inntaket må flyttes nedstrøms planlagte plassering for å unngå at vannspeilet og myrområdene blir berørt og for å gjøre inntakskanal og lukehus mindre synlig. De mener videre at massedeponiet og adkomstveien bør legges på sørsiden av elva på samme side som kraftstasjonen.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempen

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 29 GWh i ny årlig kraftproduksjon.
- Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshavere og kan bidra til å opprettholde lokal verdiskaping.

Ulemper

- Tiltaket kan medføre negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i og langs elva.
- Tiltaket vil medføre inngrep og reduksjon av inngrepsfrie områder, herunder villmarkspregede områder. Dette kan medføre negative konsekvenser for bl.a. landskap og friluftsliv.
- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Saksenvikelva mellom inntak og kraftstasjon. Dette vil virke inn på det helhetlige landskapsbildet som elva bidrar til.

NVEs vurdering

Det er søkt om konsesjon for bygging av Valken kraftverk i Saksenvikelva i Saltdal kommune. Kraftverket vil ha inntak på kote 330 og kraftstasjon på kote 120.

Saltdal kommune, Nordland fylkeskommune, Reindriftsforvaltningen Nordland og Oddvar og Kirstin Johansen mener at det kan gis konsesjon under visse forutsetninger. Fylkesmannen i Nordland anbefaler at det ikke gis konsesjon. Argumentene mot en utbygging er hovedsakelig knyttet til negative konsekvenser for biologisk mangfold, landskap og friluftsliv, samt reduksjon av inngrepsfrie områder.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Valken kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 59,2 km². Middelvannføringen er beregnet til 3,1 m³/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,077 m³/s. 5-persentilverdiene for sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 0,67 m³/s og 0,059 m³/s.

Elvestrekningen mellom inntak og kraftstasjon vil få sterkt redusert vannføring. Kraftstasjonen er planlagt med maksimal slukeevne på 5,3 m³/s som tilsvarer 171 % av middelvannføringen og laveste slukeevne på 0,8 m³/s som tilsvarer 26 % av middelvannføringen. Søker har foreslått en minstevannføring på 0,2 m³/s i perioden 15. juni til 15. september og drift uten slipp av minstevannføring resten av året. Feltet har dominerende vårflom og lavvannføring om vinteren. I et år med middels vannføring vil det være 70 dager med tilløp større enn maksimal slukeevne og 192 dager

med tilrenning lavere enn minste slukeevne. De lange periodene med tilløp lavere enn minste slukeevne strekker seg vanligvis fra november-desember til april. Kraftverket vil ha et restfelt på 4,7 km². Bidraget fra restfeltet vil øke nedover vassdraget, og like oppstrøms kraftstasjonen vil restfeltet bidra med en middelvannføring på 0,22 m³/s.

Biologisk mangfold

De verdifulle naturtypene bekkekløft og gråor-heggeskog er registrert i influensområdet.

Bekkekløften strekker seg omtrent fra kote 300 til kote 180 i Saksenvikelva. Bekkekløften er av Rådgivende Biologer AS vurdert til å være av viktig verdi (B). Årsaken til at naturtypen bekkekløft er ansett som viktig, slik det er beskrevet i DN-håndbok 13 (2006), er at de har konstant høy fuktighet og stabile miljøforhold. Samtidig har de store variasjoner i naturforhold som gir et høyt arts mangfold og tidvis stort innslag av rødlistearter. Bekkekløften er gitt verdisetningen viktig på grunn av dens store utstrekning, forekomster av vertikale gjel og flere partier med høgstaudekog. Det er ikke registrert noen rødlistede arter i tilknytning til bekkekløften.

Fylkesmannen (FM) uttaler at den øvre del av Saksenvikelva vil få sterkt redusert vannføring ved en eventuell utbygging. Dette vil etter FM vurdering medføre negative effekter på fuktighetskrevende vegetasjon i bekkekløftområdet. FM mener at det av hensyn til flora og fauna må slippes minstevannføring hele året.

Naturtypen gråor-heggeskog vurderes til å ha verdien lokalt viktig (C). Naturtypen ligger på nordvestsiden av elva og kan bli berørt av den planlagte adkomstveien frem til kraftstasjonen. Årsaken til at naturtypen gråor-heggeskog er ansett som viktig, slik det er beskrevet i DN-håndbok 13 (2006), er at det næringsrike og fuktige miljøet i skogtypen gir grunnlag for høy biologisk produksjon og stort arts mangfold både blant planter og dyr.

FM viser til naturmangfoldlovens fokus på utvalgte naturtyper i lovens kapittel VI.

Jf. naturmangfoldloven § 4 er målet for naturtyper at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det arts mangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. § 52 i naturmangfoldloven kapittel VI, åpner for at det kan fastsettes forskrift som gir naturtyper status som utvalgt for å fremme målet i lovens § 4. Ingen av de to registrerte naturtypene i influensområdet er blant naturtypene som til nå har blitt sendt på høring av Direktoratet for naturforvaltning som foreslåtte utvalgte naturtyper. NVE har i skjønnsvurderingen av konsekvensene for de verdifulle naturtypene ved en ev. utbygging, vektlagt naturmangfoldloven § 4 og føringene gitt av OED i "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007).

Etter NVEs vurdering vil den reduserte vannføringen påvirke den verdifulle naturtypen bekkekløft negativt. Av hensyn til bekkekløften vil det være aktuelt å pålegge minstevannføring hele året, samt høyere minstevannføring enn søkers foreslåtte 0,2 m³/s om sommeren dersom det gis konsesjon.

Naturtypen gråor-heggeskog vil bli direkte berørt av adkomstveien ved en utbygging etter hovedalternativet for veitrasé til kraftstasjonen. Det er imidlertid etter vår oppfatning begrenset areal som berøres av utvidelsen av den eksisterende skogsveien. Dette kan følges opp av NVE gjennom detaljplangodkjenning og oppfølging i byggefasen ved en ev. konsesjon.

Fisk

Valken kraftverk vil bli lokalisert ca. 2,5 km ovenfor den sjørretførende delen av Saksenvikelva. På den ca. 3,5 km lange elvestrekningen mellom vandringshinderet for sjørret og fossegeilet ved Valken har Saksenvikelva til dels gode gyte- og oppvekstforhold for bekkeørret.

I elva mellom inntak og utløp av kraftverket vil redusert vannføring og periodevis tørlegging kunne få betydelig negativ effekt på produksjonen av elveørret/bekkeørret og andre ferskvannsorganismer. Redusert produksjon av bunndyr på denne strekningen vil også kunne føre til mindre drift av næringsdyr til fiskebestandene nedstrøms kraftverket. FM og fylkeskommunen (FK) mener at dersom det skal opprettholdes en betydelig produksjon av ørret og andre vannlevende organismer i Saksenvikelva mellom inntak og utløp for kraftverket må det slippes minstevannføring hele året.

Søker åpner i sin kommentar til de innkomne høringsuttalelsene for slipp av minstevannføring også utenfor tidsrommet 15. juni til 15. september.

Kraftverket er ikke planlagt bygd med omløpsventil. Driftstans kan føre til rask vannføringsreduksjon/tørlegging av elvestrekningen nedstrøms kraftverket, og negative effekter på fisk og andre ferskvannsorganismer i nedre del av Saksenvikelva. FM og FK uttaler at det av omsyn til stasjonær ørret nedstrøms kraftstasjonen og sjørret i nedre del av Saksenvikelva bør monteres omløpsventil.

Søker er positiv til omløpsventil dersom positive effekter av dette kan påvises.

Rådgivende Biologer AS vurderer fisk og ferskvannsbiologi til å ha liten verdi i influensområdet. Dette er begrunnet med at bestanden av sjørret etter deres syn er utenfor influensområdet og at det bare er en bestand av bekkeørret som blir berørt.

Elva har etter NVEs syn noe verdi for fisk og fiske. Etter vår vurdering vil det være uheldig for fisk og ferskvannsorganismer at det ikke slippes minstevannføring hele året. Det vil derfor være aktuelt å pålegge slipp av minstevannføring hele året ved en ev. konsesjon. Videre er 0,2 m³/s etter vårt syn et svært begrenset minstevannføringsslipp i en periode hvor 5-persentilen ligger på 0,69 m³/s. Det kan derfor av hensyn til fisk være aktuelt å pålegge slipp av høyere minstevannføring enn foreslått av søker for denne perioden.

Etter NVEs vurdering er ikke fiskeverdiene og konsekvensene for fisk i vassdraget av en slik art at det må pålegges omløpsventil i kraftstasjonen ved en konsesjon. Det er heller ikke pålagt omløpsventil i Saksenvik kraftverk. Anadrom strekning ligger ca. 2,5 km nedstrøms Valken kraftverks utløp. Ved stans i Valken kraftverket vil vannføringen på denne strekningen utjevnes noe, slik at nedgangen ikke vil være så hurtig på den anadrome strekningen. Samtidig vil bidrag fra restfelt og slipp av minstevannføring bidra til å unngå stranding av fisk og rogn nedstrøms Valken kraftstasjon.

Fugl

Hønehauk som har status som nær truet (NT) er registrert i området. Videre er kongeørn og fjellvåk som hadde status som nær truet i Rødlista 2006, men som i Rødlista 2010 er vurdert som livskraftig, registrert i området. Kongeørn er nå antatt til å ha en reproduserende bestand på over 2000 individ og fjellvåk er antatt å ha en bestandsstørrelse på 5000-10000 reproduserende individ.

FM påpeker at kongeørn og fjellvåk er observert i influensområdet til den planlagte utbyggingen. Begge artene er sårbare for forstyrrelser i hekketida, med kongeørn som den minst tolerante. Det er også registrert en hekkelokalitet for hønehauk i området, men etter FM vurdering ligger trolig denne

utenfor influensområdet. FM mener at helikoptertrafikk og andre forstyrrelser i nærområdet til aktive reir for rødlista rovfugl må unngås i hekketiden (mars-juli).

Søker er i sin kommentar til høringsuttalelsene positiv til å unngå helikoptertrafikk og støy i hekkeperioden for rødlista rovfugl.

Saksenvikelva har gode forhold for fossekall. Rådgivende Biologer AS vurderer at tre hekkepar er et realistisk bestandsanslag på strekningen nedstrøms det planlagte inntaket. Rådgivende Biologer AS mener at hovedproblemet i forhold til fossekall ofte er bortfall av trygge reirplasser, mens næringstilgangen trolig er et mindre problem. De foreslår derfor at det henges opp hekkedasser.

Fugler er generelt mer sårbar for forstyrrelser under hekketiden og etableringsfasen. Spesielt fugler øverst i næringskjeden er ofte ømtålige for forstyrrelser. Dersom de blir forstyrret er det stor fare for at de oppgir hekkingen eller får redusert hekkesuksess. Etter NVEs syn må hønsehauk som har status som nær truet (NT) i Rødlista tas hensyn til ved en ev. utbygging. Videre mener NVE at hensynet til fjellvåk og kongeørn også bør søkes ivaretatt ved en ev. utbygging, selv om disse nå har status som livskraftig i Rødlista. Hensynet til rovfugl kan etter vår oppfatning ivaretas ved at hele eller deler av anleggsarbeidet holdes utenom hekkeperioden. Ved en eventuell konsesjon kan det settes restriksjoner på byggearbeid gjennom NVEs godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggeperioden dersom dette anses som nødvendig. Når anlegget er i drift vil rovfugl etter vårt syn ikke berøres i nevneverdig grad.

En utbygging kan medføre negative konsekvenser for fossekall. Mindre vannføring i elva i hekkesesongen vil gi mindre fossesprøyt og lavere lydnivå fra fosser og stryk slik at hekkeplasser kan bli avslørt når ungene tigger etter mat. I Saksenvikelva vil det vanligvis være betydelig flomoverløp under hekketiden. Etablering av predatorsikre hekkedasser på egnede steder kan likevel være et godt avbøtende tiltak. Dette er pålegg som FM kan gi gjennom standardvilkår for naturforvaltning. Næringsgrunnlaget vil reduseres ved en utbygging, men dersom det pålegges tilstrekkelig minstevannføring hele året vil næringsgrunnlaget for fossekall etter vår vurdering ivaretas også etter en utbygging.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden om Valken kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Landskap og friluftsliv

Tiltaksområdet har et urørt preg, spesielt i de øvre delene. En eventuell utbygging av Valken kraftverk vil føre til en reduksjon av INON på totalt 2,9 km², mens 5 km² vil bli omklassifisert fra villmarksprega områder til sone 1 og 4,9 km² fra sone 1 til sone 2.

Det er en politisk målsetning å bevare inngrepsfri natur. Dette kommer bl.a. frem i St.prp. nr. 26 (2006-2007) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" og i St.prp. 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet, hvor det å "sikre at attraktive naturområder med urørt preg blir tekne vare på" er fremsatt som et eget arbeidsmål.

NVEs konsesjonsbehandling av små vannkraftverk skal følge OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007). Villmarkspregede områder er her gitt stor verdi og det uttales at "prosjekter som innebærer et betydelig inngrep ved plassering av inntak eller kraftstasjon i villmarkspregede områder, eller som medfører betydelig reduksjon av INON-områder med stor verdi, bør som hovedregel unngås". Det påpekes imidlertid at reduksjon av INON bare er en indikasjon på konflikt, og at det derfor er viktig å vurdere graden av konflikt konkret for hvert tilfelle.

FM uttaler at de legger stor vekt på hensynet til gjenværende inngrepsfri natur og spesielt de villmarksprega områdene, og at konsekvensene for INON er en av hovedårsakene til at de fraråder utbygging av Valken kraftverk.

Det påpekes i flere av høringsuttalelsene at en utbygging av Valken kraftverk vil medføre negative konsekvenser for landskapsverdier i området.

FM uttaler at de negative effektene på landskapsbildet vil være knyttet til redusert vannføring, samt bygging av bru, kraftstasjon, massedeponi, inntaksdam m.m. Fylkeskommunen mener at hovedalternativet for adkomstvei gir minst negative konsekvenser for landskapet. Oddvar Johansen og Kirstin Johansen mener imidlertid at den planlagte adkomstveien på vestsida av elva vil kreve omfattende grunnarbeid og rassikring, og at traseen frem til kraftstasjonen derfor bør legges på østsiden av elva. Søker uttaler at veialternativ 2 på østsiden av elva ikke er gjennomførbart. Dette begrunnes med at stigningen på veien vil være over 10 % på store deler av strekningen og enkelte steder vil veien ha en stigning på 15 %.

I Storforsdalen oppstrøms Storforsen ligger det flere hytter og området er et populært friluftslivområde, spesielt for innbyggere i Saksenvik og Saltdal kommune, men området benyttes også en del av tilreisende. Det påpekes i søknaden at grunneierne har satt som forutsetning at naturområdene i Storforsdalen blir minst mulig berørt ved en utbygging. Oddvar Johansen og Kirstin Johansen mener at inntaket må flyttes lengre ned i vassdraget for å hindre at vannspeilet og myrområdene innover mot Storforsen blir berørt.

Tunnel vil medføre et behov for å anvende/deponere 60 000 m³ sprengstein. Masser vil bli benyttet til å utbedre adkomstveien til kraftstasjon. Det er planlagt å anlegge deponi på nordsiden av elva, på motsatt side av elva for tunnelpåhugget. Deponiet vil ved en høyde på 5-6 m få et areal på 10-12 daa. Oddvar Johansen og Kirstin Johansen mener at massedeponiet bør legges på samme side som kraftverket pga. mindre synlighet i landskapet og bedre grunnforhold. FM uttaler at det må være et mål at overskuddsmasser blir brukt til samfunnsnyttige formål fremfor å bli deponert i området. Søker opplyser at det har blitt inngått avtaler om bruk av masser med lokale interessenter.

Etter NVEs vurdering vil Valken kraftverk medføre negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. Spesielt vil en adkomstvei etter hovedalternativet på vestsiden av elva være negativt for landskapsverdiene i området. Adkomstveien på vestsida av elva frem mot kraftstasjonen går i krevende sidebratt terreng inntil elva, og utvidelse av denne kan medføre store inngrep i form av skjæringer og fare for utrasinger i elva. Ved en utbygging etter dette alternativet må det også etableres bro over elva frem til kraftstasjonen. En adkomstvei etter alternativ 2 vil samle inngrepene på østsiden av elva og vil etter vårt syn være et bedre alternativ. I følge søker vil det imidlertid ikke være mulig å anlegge en adkomstvei etter alternativ 2 grunnet for høy stigning for transport av kraftverksutstyr og

tunnelrigg. NVE er usikker på om dette er tilstrekkelig utredet. Sammenstilt med de negative konsekvensene en adkomstvei etter hovedalternativet vil utgjøre, kan det derfor være aktuelt å kreve at mulighetene for etablering av en adkomstvei etter alternativ 2 utredes av en uavhengig konsulent ved en ev. konsesjon.

Inntaket er planlagt i et populært friluftsområde som bærer preg av å være urørt. Det må derfor ved en ev. konsesjon legges strenge føringer på utforming av inntak. Området ved planlagt inntak og inn til Storforsen er flatt og det er lite heving av vannstanden som skal til før vannspeilet inn til Storforsen berøres, og myrområder oversvømmes. Det er derfor etter NVEs syn viktig at inntaket ikke medfører en permanent heving av vannstanden. Dette kan følges opp av NVE gjennom detaljplangodkjenning og oppfølging i byggefasen ved en ev. konsesjon.

Dersom inntaket flyttes noe nedover elva, slik som foreslått av Oddvar og Kirstin Johansen, vil ikke inntaket være synlig fra Storforsdalen. For dette alternativet må det imidlertid påkreves noe mer sprengning. Etter NVEs vurdering er ikke valget mellom de to inntaksplasseringene avgjørende i konsesjonsspørsmålet og dette kan avklares som del av detaljplangodkjenningen ved en ev. konsesjon.

Vannveien vil gå i tunnel og det vil ikke bli etablert vei opp til inntaket. Inngrepene vil derfor etter NVEs vurdering være begrenset i de øvre delene dersom inntak og terskel tilpasses landskapet og utformes på en skånsom måte. Samtidig vil det også etter en ev. bygging av Valken kraftverk være betydelige inngrepsfrie områder igjen i regionen. Etter NVEs oppfatning vil derfor bortfallet av INON ved en ev. utbygging være akseptabelt.

Den omsøkte utbyggingen vil medføre kraftig redusert vannføring i Saksenvikelva mellom inntak og kraftstasjon. NVE mener at det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året for at elva ikke skal fremstå som tørrlagt og slik at noe av dens verdi som landskapselement bevares.

Massedeponiet vil være et synlig inngrep som medfører negative virkninger for landskapet, spesielt i de første årene etter deponering. Det er derfor etter NVEs syn viktig at massedeponiet får en best mulig plassering og utforming. Dette er forhold som kan ivaretas av NVE gjennom detaljplangodkjenning og videre oppfølging ved en ev. konsesjon. NVE ser klare fordeler ved bruk av tunnelmassene fremfor deponering. Dette er også forhold som kan løses gjennom detaljplangodkjenning av prosjektet ved en ev. tillatelse.

God landskapsmessig tilpasning av inntak, adkomstvei, massedeponi og kraftstasjon med mer kan ivaretas i en ev. detaljplangodkjenning av anlegget.

Reindrift

Valken kraftverk vil berøre reindriftsarealer i Balvatn reinbeitedistrikt. Det er to siidaandeler i distriktet med et fastsatt reinantall på 700 rein. Områdene omkring Saksenvikelva og opp til Storforsen er høst-, vinter- og vårbeite. Det er også sommerbeite i tilgrensende områder.

Reindriftsforvaltningen mener at utbygger bør opprette dialog med reinbeitedistriktet for å i størst mulig grad unngå forstyrrelser for rein under anleggsperioden. De uttaler videre at det bør settes opp låst bom på adkomstveien til kraftstasjonen og at terskel og inntak må anlegges slik at vannstanden ikke overstiger dagens vannstand.

Vannveien legges i tunnel og inntaksanordningene skal ikke medføre endret vannstand. Beiteområder vil derfor i liten grad bli direkte berørt. Under anleggsperioden kan imidlertid forstyrrelser medføre negative konsekvenser for rein.

Etter NVEs syn vil ikke tiltaket medføre uakseptable negative konsekvenser for reindriften. NVE mener at reindriftsinteressene kan ivaretas ved dialog mellom søker og reinbeitedistriktet og gjennom detaljplangodkjenning ved en ev. konsesjon.

Kulturminner

Saksenvika har mange spor etter kvernsteinproduksjon i yngre jernalder og middelalder. Bruddene og tilvirkningsplassene er i likhet med andre kulturspor som er eldre enn år 1537, automatisk fredete kulturminner.

Eksisterende traktorvei som er hovedalternativ for adkomstvei til Valken kraftstasjon, går gjennom et automatisk fredet kvernsteinbrudd og er bygd med særskilt tillatelse fra Riksantikvaren.

Fylkeskommunen uttaler at nettilknytningen langs adkomstveien fra kraftstasjon til eksisterende nett vil kunne komme i berøring med både kjente og ukjente automatisk fredete kulturminner. Det kan derfor bli nødvendig å søke Riksantikvaren om dispensasjon fra kulturminneloven for å gjennomføre denne delen av tiltaket.

Fylkeskommunen påpeker at detaljplanleggingen ved en ev. konsesjon må skje i dialog med fylkeskommunen som regional kulturminneansvarlig. Fylkeskommunen viser videre til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8 andre ledd.

Etter vår oppfatning kan utvidelse av traktorveien på vestsiden av elva frem til kraftstasjonen samt den planlagte jordkabelen i veiskulderen komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Søker må derfor utarbeide detaljplaner i samråd med fylkeskommunen. Dersom adkomstvei og nettilknytning legges på østsiden av elva, etter alternativ 2, vil ikke disse komme i berøring med kjente automatisk fredete kulturminner. Ved en ev. konsesjon kan NVE gjennom godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggetiden ivareta kulturminneinteressene.

Sumvirkninger

Sumvirkninger utgjør her de samlede konsekvensene av flere vannkraftanlegg innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte utbyggingsprosjekt kan ha relativt begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, kan de samlede effektene av mange slike prosjekter få store konsekvenser.

FM mener at det er viktig å se Valken kraftverk i sammenheng med andre småkraftprosjekt som er under planlegging i randsonen til det store sammenhengende inngrepsfrie naturområdet som er mellom Skjerstadfjorden-Saltdal i vest og Sulitjelma-Balvatn i øst. Fylkesmannen mener videre at behandlingen av søknader om bygging av småkraftverk i Nordland bør utsettes inntil regional plan for småkraftverk i Nordland er klar.

Sumeffektene av en eventuell utbygging inngår i NVEs vurdering. Gjennom konsesjonsbehandlingen må NVE vurdere den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Dette kommer klart frem i forarbeidene til vannressursloven i Ot.Prp. nr. 39 (1998-1999), side 105 og OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (juni 2007), samt i naturmangfoldloven § 10 "Økosystemtilnærming og samlet belastning".

I OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk" (juni 2007), som ligger til grunn for utarbeidelse av regionale planer og NVEs saksbehandling for små vannkraftverk, er føringene at det ikke er aktuelt å utsette behandlingen av alle prosjekter til den regionale planleggingen er avsluttet. Det åpnes

imidlertid for at saker kan legges på vent i områder med særlig planleggingsbehov og hvor kommune eller fylkeskommune signaliserer at en bit for bit utbygging kan medføre uheldige sumvirkninger.

I Sulitjelmavassdraget øst-nordøst for Valken kraftverk er det bygd ut fire større kraftverk (Daja kraftverk, Fagerli kraftverk, Lomi kraftverk og Sjønstå kraftverk). Det er videre konsesjonssøkt tre små kraftverk i dette vassdraget. De tre omsøkte kraftverkene, Beritelva kraftverk, Kvannelva og Litj Tverråga kraftverk og Galbmejohka kraftverk, vil medføre en betydelig reduksjon i INON om de blir realisert. Totalt 16,6 km² villmarkspregede områder vil da reduseres til INON sone 1. Videre vil 15,3 km² INON sone 1 omklassifiseres til INON sone 2, og 9 km² INON sone 2 vil bortfalle.

I Saltdalsvassdraget er Dragefossen kraftverk bygget ut. Småkraftverket Dversetelva kraftverk, som vil ligge nordvest for Valken kraftverk på motsatt side av Saltdalsfjorden, ble gitt konsesjon september 2009. Saksenvik kraftverk i nedre del av Saksenvikelva ble gitt konsesjon i 2004 og bygging er planlagt iverksatt i løpet av inneværende år.

Sumvirkninger må tas hensyn til i konsesjonsspørsmålet for Valken kraftverk, spesielt i forhold til reduksjon av inngrepsfrie områder. Byggingen av Valken kraftverk og de eksisterende inngrepene er imidlertid etter NVEs syn ikke av en slik art at det vil medføre uakseptable sumvirkninger for landskap, miljø eller andre interesser i regionen. Etter NVEs vurdering kan søknaden om Valken kraftverk sluttbehandles selv om det ikke foreligger en regional plan for små kraftverk.

Oppsummering

Saksenvik Kraft AS er søker og vil med en utbygging etter foreliggende planer etablere et småkraftverk med en årlig produksjon på 29 GWh fornybar energi. Kraftverksutbyggingen vil gi positive ringvirkninger gjennom økt lokal næringsaktivitet, særlig i anleggsfasen, og gjennom lokal verdiskaping.

Saltdal kommune, Nordland fylkeskommune, Reindriftsforvaltningen Nordland og Oddvar og Kirstin Johansen mener at det kan gis konsesjon under visse forutsetninger. Fylkesmannen i Nordland anbefaler at det ikke gis konsesjon. Argumentene mot en utbygging er hovedsakelig knyttet til negative konsekvenser for biologisk mangfold, landskap og friluftsliv, samt reduksjon av inngrepsfrie områder.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt produksjon av fornybar energi og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskaping. NVE vurderer samlet sett at en utbygging av Valken kraftverk vil ha akseptable miljømessige konsekvenser. Ved en utbygging med nærmere fastsatte avbøtende tiltak, herunder slipp av minstevannføring, mener NVE at virkningene for biologisk mangfold, landskap, reindrift og øvrige allmenne interesser vil være akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Saksenvik Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Valken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Dragefossen Kraftanlegg AS har uttalt at det må påregnes et anleggstilskudd ved tilkobling av Valken kraftverk og til en forsterkning av linjenettet. Dersom Valken kraftverk blir bygget må 22 kV nettet fra tilkoblingspunkt frem til Rognan trafo, som utgjør en strekning på 6 km, forsterkes. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Dragefossen Kraftanlegg AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Saksenvik Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	3,1
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,077
5-persentil sommer	m ³ /s	0,67
5-persentil vinter	l/s m ³ /s	0,059
Største slukeevne	l/s	5,3
Minste slukeevne	l/s	0,8

Middelvannføringen er beregnet til 3,1 m³/s. Det er søkt om en maksimal slukeevne for kraftverket på 5,3 m³/s som utgjør 171 % av middelvannføringen. Søker foreslår slipp av minstevannføring på 0,2 m³/s i perioden 15. juni til 15. september. Årsproduksjonen er beregnet til 29 GWh.

Flere høringsparter uttaler at det må slippes minstevannføring hele året.

For å begrense negative konsekvenser av tiltaket for fisk i elva, fossefall, vegetasjon og andre organismer knyttet til elva, og især til bekkekløfta, vurderer NVE at det må slippes minstevannføring i elva hele året. Videre vurderer NVE at det er nødvendig med høyere minstevannføring i vekstsesongen, av hensyn til biologisk mangfold og for å sikre en viss dynamikk i elva.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 0,50 m³/s i tiden 1. mai til 30. september. Resten av året skal det slippes en minstevannføring på 0,07 m³/s. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon i underkant av 3 GWh/år. Samlet produksjon vil da bli på ca. 26 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravene, skal hele tilsiget slippes forbi.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Dataene skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold, landskap og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (kote)	330
Kraftstasjon (kote)	120
Største slukeevne	5,3 m ³ /s
Minste slukeevne	0,8 m ³ /s
Vannvei	Tunnel
Vei	Permanent vei til kraftstasjonen etter alternativ 2 i søknaden. Eventuelt etter hovedalternativet dersom det ikke lar seg gjennomføre etter alternativ 2. Ellers veiløst.

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Etter NVEs syn kan en adkomstvei etter alternativ 2 utgjøre mindre ulemper for landskapsverdier i området enn en utbygging etter hovedalternativet. I tillegg kan adkomstveien etter hovedalternativet komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. For å sikre at den beste løsningen blir valgt skal mulighetene for etablering av adkomstvei etter alternativ 2 utredes av en uavhengig konsulent og forevises NVE som en del av detaljplangodkjenningen. Adkomstveien skal legges etter alternativ 2 dersom dette lar seg gjøre og gir minst ulemper for landskap og andre verdier. Dersom det ikke er gjennomførbart eller hensiktsmessig med adkomstvei etter alternativ 2 kan NVE akseptere en adkomstvei etter hovedalternativet. Det er i vedtaket lagt til grunn at utbygger må legge stor vekt på at adkomstveien utgjør så små inngrep som mulig.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Inntaket vil anlegges i et område som bærer preg av å være urørt, og landskapskonsekvensene som kan følge av inntaket har vært av stor betydning i konsesjonsspørsmålet. Det er i vedtaket lagt til grunn at utbygger legger stor vekt på at inntak og inntaksterskel får en god landskapsmessig tilpasning og blir minst mulig synlig. Vannstanden ved inntaket skal ikke heves over naturlig vannstand. Det skal ikke foretas andre tekniske inngrep i dette området enn hva som er nødvendig for etablering av inntak og tunnelpåhugg.

NVE forutsetter at Saksenvik Kraft AS utarbeider en plan for bruk og/eller deponering av tunnelmasser i detaljplanen.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig. Ved godkjenning av detaljplanene vil NVE legge vekt på at de tekniske inngrepene skal få en god utforming.

Av omsyn til reindriften skal adkomstveien til kraftstasjonen være stengt med låst bom.

Dersom det hekker rovfugler i influensområdet kan NVE pålegge stans i anleggsarbeidet i hekkeperioden dersom det antas at disse vil bli forstyrret. Behov og ev. tidspunkt for stans i anleggsarbeidet vurderes i samråd med Fylkesmannen i Nordland og fastsettes gjennom godkjenning av detaljplanene.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge andre avbøtende tiltak enn ev. oppsetting av hekkedasser for fossefall dersom Fylkesmannen finner det nødvendig. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varslings av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Utbyggingen må skje på en skånsom måte slik at det blir minst mulig tilslamming i vassdraget og naturen for øvrig. Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep.

NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyten av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.